

Чурапчы улууңун ханынта

Атырдах ыйын 12 күнү, 2022 сүл, бээтиңсө-

№ 31 (11867)

стр. 2

стр. 4

стр. 6

УЛУУСКА – БҮ КҮННЭРГЭ

УСПУОРТ

**Улууспутугар
Булунтан дэлгээсний
ыалдыгтаат**

**Хатылы нэшилиэгиттэн
конгүл тустууга бастакы
ССРС успуордун маастара**

ЛИТЭРЭТИИРЭ МУННУГА

Мин тайгарам

стр. 3

ТЭТТИК СОНУННАР

Ковид сэгтис долгуна қолдо

“Ковид сэгтис долгуна қолдо, Улууспутугар ковид саңаланыңыздан уопса 3858 киң ызырыда, 66 киңи оюктон туораата. Бугун күнүг стационарга 4 кырдаас сыйтар, 19 киңи таңыттан эмтээр, онтоң үз ою.

Улуска 26 ковидынан ыалдыбыт баар. Хатылыга - 3, Чурапчыга - 9, Сылганга - 2, Урок Күөрөр, Чынапараңа, Хайхасыкка, Дирингиз бирдии. Сайын устата Чурапчы инигэр эрэ бириянисен баар буоллашына, бишигин помпую ийнчиликээрин тардания.

Ревакцинацияны ылмы саңаланна. Ылмы азырах, 16 эрэ биржынан киңи ылта. Вакцина баар, көпөн ылтыг, Вакцина туналаах, ыалдыр да буоллашына, чөлжээгийн аларынаын. Ону дью оссо төгүл ейдүүн пээдэ”, - дигүй кылаабынай бирияны солбуйяачы Александра Седалищева бийндижинийктээжил планиркаа ийнтийнэрдэ.

**Улуус үрдүнэн 21 лаацыр
УЛЭЛЭЭТЭ**

“Бу сайын улуус үрдүнэн 21 лаацыр үзүүлэлтээ. Ол инигэр 15 күнүсүү, 6 палатчинай. Лалырьынан 1295 ою хабыннана. 28 учурукка турар оюо смырьтта. Бишигин 5 лаацыр үзүүн турар.

Үорх министристигийн хуватынан ерөслүүбүлүкэ тас етгүүр 16 путека коруулунз. 8-наа Приморской кыраайга, 8-наа Краснодарской кыраайга.

“Үорүү” оюону сайыннаар кинн “Кустук” лаацыры 4 сезонунай үзүүлэлтээ. I-ын сезонига 68 оюо, икюю-үүс сезонига 90-иүү оюо уонна төрдүс сезонига бишигин 76 оюо суруттарда”, - дигүй үорх салалттын начаальнивтын солбуйяачы Афанасий Максимов этгээ.

**Бийр дойдулаахыг Сомэн
Ноборуодап аатын сквергэ
инэрдилэр**

Бу туунан Ил Дархан Айсан Николаев бойтон телеграм-каналынад таңаарда.

“Саха бастакы алтаабытын торуттээччүү, лингвист-учуонай быйыл төреөбүт 130 сыйта болгоноэрдээр.

Сахаларга уоруулээж сонуну Санкт-Петербург куораттан қолдо. Ол курдук, Санкт-Петербург губернатора Выборгской орбийнин Диагональный, Грибалев уонна Новолитовский уулуссалар бына охцуууларын турар сквергэ Семен Новгородов антнын ингээрэг дини уураах таңаарда.

Балыг давтамы корсо, үзүүгэй болзьи онорбүттөн инии Александр Бегловка сахалар ааттарынан махтанабын”, - дигүй кинн сурүүкэр.

**Ыраах айан суоппардарын
слетэ эниил Чурапчыга
буолуоца**

Мэгэ Хагалас Майя изнинизгэр ыраах айан суоппардарын слетэ буолла. Слет чөрчинтээн, ыспартылыбынай уонна күлтүүрүнай күрхээчийнзор ылтылыннызар. Ол түмүгэр Чурапчы улууңун хамаандата 2-с мицтэн ылда. I-ынгээ Мэгэ Хагалас, үйүсүү Үйээ Дыавыг суоппардаа тишигтийэр.

Саха уонна Владислав Шестаковтар «Саха бастын тангаа» күонкуруус кынайылаахарынан буолулар. Бишранихэн бастыыр инии күрхээчийнээргээ улуусупут 4 киңиг комүү, 1 үргүг комүү ылары сишигтийэр.

**ЧУРАПЧЫ-ДЭЛЭГЭССИЙЭТЭ-
КЭБЭЭЙИГЭ****Чурапчыга
күн-дъыл тур**

Атырдах ыйын
12 күнү
бээтиңсэ

Атырдах ыйын
13 күнү
СУБУОТА

Атырдах ыйын
15 күнү
БЭНИДИЭННЫК

Атырдах ыйын
16 күнү
ОПТУОРУННҮҮК

Атырдах ыйын
17 күнү
СЭРЭДЭ

Атырдах ыйын
18 күнү
ЧЭППИЭР

24° 12°

23° 12°

22° 11°

23° 12°

21° 12°

21° 12°

23° 11°

УЛУУСКА – БУ КҮННЭРГЭ

Улууспутугар Булунган дэлгээс- сийэ ыалдьыттаата

Хоту Конорулүү 80 сүйлийн болиэтээн, Булунг оройонуттан 16 кинийэх дэлгээсийн Чурапчыга юл сирьтта.

Василий БУРЦЕВ, СӨ бичүүттэх ботэрээн:
Дыз көргөнинэ Булун улууфун Быков изһинэгэр мусуоїдаахын. Сэрийн, сүт-куран сүлларыгар угс тикин сүтгүүнээх күүс оттүнэн Хоту конорулүү туунан сырдатны, үйтгүүн бийнгүй түмэлбигт сүрүн сөмөнүн буолар. Быльыл Саха АССР тэрништэй 100, Улув Кынайын 77, Хоту Конорулүү 80 сүлларынан сибээстэн, бийнгүй дыз көргөн Конорулүү кыттылаахтын, Хадар изһинэгиттэн торуттэх Кеенюоноговтар сыйдаанинаа буоларыт бийнчынан, Чурапчы алдьархайыгар аналаах мусуоїга, мемориалга уоннаа улуустааы мусуоїга сирьтбыт. Торуттэрбийгээр сүтгүүрэн, сибээх дээрбүтүү уурдубут, кинийэх ахтан-сананаа уйыншийн ынчилбигт. Савчай эзжих кинийэх колхус Хадар изһинэгиттэн кирибигт. Онон салгын Хаштар изһинэгэр албанитыбыг.

Чурапчы дыноо-сэргээх юлбигт дэлгээсийн одус учүүгээлик, тэрээчинэхтийн коруста. Кынайын 60, 75 сүлларыгар Чурапчыттанынтын кырдаажтар булунг улууфутар юл сыйдаан, бийнгүй мусуої-буттар сыйдааны тараагаа. Балааанин комуулук онох ишигээр харах уулаах көпсөнтийрэгтэй ярахан эт. Онон кырдаажтар бэйзээрийн маахамиларын төрөлжин тураллар. Булунг орфобуонаа бозбэлжин кийкстарынан Чурапчыттан сийлбийн эзжигүй юлбигт дынуу чүнгэйдэж корсүбүттээр динэй бэйзэлжин ахтыншарыгар суруйбүттара баар.

Ишигээтийн да аасыгт алдьархайын үйтгүүгээ, суруманаа суюламмыг дюммүүтүү көрсөтсөн, калорийн тооцоо бу алдьархай ханан да хатыланамтын туугар бинир субзин, хардарынам хомогосуун сайды турбуон.

Марфа ПЕТРОВА.

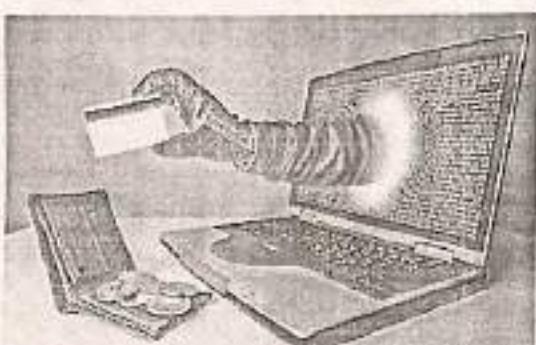

ТЫА ХАНААЙСТЫБАТА

АТЫРДАХ ҮЙЫН 8 КҮНҮНЭЭБИ ТУРУГУНАН ОТТООНУН КӨРДӨРҮҮТЭ

№	Нийтийн	2022 сүллалын бийлан, түснээ	Барыллаанын	Охцуулбута, гектар	Бэлэннэммэгт, түснээ	од ишигээр мобильний- дарынан	Толоруу %	Барыллаанынти %
1	Алаадар	1804,0	800,0	810	841,7	125,0	47	105
2	Бахсы	1601,0	1000,0	797	577,1		36	58
3	Болонго	1817,0	1000,0	967	476,5	30,0	26	48
4	Болонгур	3078,0	3078,0	1145	1043,0		34	34
5	Кытсанах	2000,0	1000,0	1108	964,0		48	96
6	Арыналлах	1576,0	961,0	712	562,0		36	58
7	Мугудай	2612,0	1200,0	1091	711,0		27	59
8	Одзуулун	3303,0	1900,0	860	790,0		24	42
9	Соловьев	2331,0	2330,0	1280	1160,0		50	50
10	Сыланг	4522,0	1500,0	1009	654,2	72,0	14	44
11	Төлөй	1618,0	800,0	352	330,0	25,0	20	41
12	Хадар	1506,0	800,0	657	321,0		21	40
13	Хатыны	2180,0	700,0	1192	1205,0	293,0	55	172
14	Хийхэсэлт	1587,0	700,0	732	423,0	75,0	27	60
15	Хонторо	3252,0	1600,0	1070	695,0		21	43
16	Чакыр	2265,0	1400,0	822	468,0		21	33
17	Чурапчы	1948,0	1000,0	702	651,0		33	65
	Улуус үрдүүн	39000,0	21769,0	15305,8	11872,5	620,0	30	55

ИТ-технология нөнүө онгоцлубут хоромньу 749 160 солк тэнгэспит

Информационный технологияны туунан, буруу онгорууну сэрээтэр улуустааы сунал ыстаап сайга сас-таабын бастакы муиньбаа буолла.

Ис дынала отдельн бэрэстбийнгээ ишигээтийн, 2012 сүлттан 2018 сүлтган дээрээ информационный-телекоммуникационный технология туунаныдаа буруу онгоруу болиэтэммээтэх. 2019 с. I-кы агаарыгар - 4, 2020 с. I-кы агаарыгар - 12, 2021 с. I-кы агаарыгар - 21, 2022 с. I-кы агаарыгар - 10. Ол курдук, аасыгт сүллэе кытта тэнгээтихээ, буруу онгоруу 52,4% киччабыт.

Бийгиты сүллалын хоромньу 749 160 солк тэнгэспит. Мантан 32,6% (244 799 солк) эмсэээрээчинг төнноруулшубут. 10 буруутан алтата уоруу, түордэх түүкүүнээни буолар. 5 дынала сүүкти барыт.

Эмсэээрээчинг төнноруулшубут. 10 буруутан алтата уоруу, түордэх түүкүүнээни буолар. 5 дынала сүүкти барыт.

Бу дынала Чурапчы улууфун урбааныттарыгар сэрээтэр үзүүн магтартга, буруй тахсыбатын туугар олохтоох изһинэшнээ кыттылаах видеотеленжээ тэрийэргэ, официальная интэрнэт ханалт нийту социальный ыйыттымлары онгорого, маны тэгэ анал видеоролик устан изһинэшнээ тээрдийн туунан этигээр киридилэр.

Марфа ПЕТРОВА.

Аангылыйа тылын үөрээр лаацырга 25 оюо сүлдъяар

С.А. Новгородов аатынан орто оскуолатыгар сүллийн аайы оюнорго интэр-үөрээр лаацырга үлэлийр. Бастакы смена «GO» дээр интеллигентийн лаацырга үлэлээбит, билигин иккис смена омук тылын үөрээр «I love English» дээр ааттаах оюнору үөрээр сүлдъяллар.

Лаацырга 2-с кылаастан 6-с кылааска дээр барыт 25 оюо сүлдъяар. Лаацырга 5 үзүүнтэй баар. Салайаачны кытта 2 басынтаатал, медик уонна повар. Сүлдъяар биримэлээрээр оюнору хөрөөх оониуунан арадытадлар, арас тэрээнийнэр мыталлар.

«Оюнор сүрээзин себүүлээн сүлдъяллар, сарсыарда 10-тан калбэл. Үөрэх буолар, ол юйнштийн эзжэ, онтон интэр үзэлэр ынтыншаллар. Холбүр, кинээж, пааркаа сүлдъяблынг оюн бибилетээчтэйгээр барыахтахын, банаары сэрээтэр үөрэх буолбута. Ишин ник арас тэрээнийнэр күнүн айын ынтыншаллар. Оюнор сүрээзин себүүлүүлээр», - динэн омук тылын чууталаа, лаацырга начаалынныга Анина Саввина цэснэр.

Эдуард МАКАРОВ.

ХОТУ КЕҢЕРУЛУУ 80 СЫЛЫГАР

ЧУРАПЧЫ ДЭЛЭГЭССИЙЭТЭ - КЭБЭЭЙИГЭ

Аймымыг бастасы кунэ Дьюкуусай юораттан сажаланан, Эгсээли хоҷоту Тубой изнинизгэр, уйзлэри утуордаан субуллан уста сыгар Олуонз эбэж мотуордаах онгочлорго олорон, Кэбээйи улууун Синтэ нэннилизгэр салбанна. Июки ангаар чаас охсуллар долгунаах Эбэ устун айаннаан иң, 80 сүйл ашинаа оттүгээр, тыйыс-түмнүү күн чараас тангастиаах, хам аччык дьон эрэйдэрин-мунгнарын санаан кордехх, дулаан түгэннэр.

Эбэ кытылыгар бийнги дэлэгэссибигин Кэбээйи улууун Аба байылыга Иван Левин карсон, бэйзинэн архаллаан юлээ. Синтэ нэннилизгийн уолсастыбанинаа колбигт ыалдыктары арынлаах алаадынан, уохтаан кимыннынан күнцүлсэн, үерэнкотен турган корустудир. Магнай утса, ол ыраах 1942 сүйл балаадан ыйыгар аван магнай Кэбээйи оройонун кытылсан бүлбүт ытык сирэг турар стелаа сибокки дөрвөтөө ууруулнаа. Манна Василий Колмогоров аятынан Синтэ орто оскуулуттар, осса 2009 сыйтан сажаланн үзүүлээр "Эрэл" байрайыак салабаачыга Роман Попов дьонун актынын онгордо, байрайыак, чарчинин асса да зэбэх үзүн ытылаахаа собун туунан бэйзин керүүтүн үлдүүнин. Чурапчы улууун дэлэгэссийтин салайлан илдээ колбигт, уулас баңыдлыгын социалын болцуруостарга солбуузаачы Мария Кронниковна, Синтэ нэннилизгийн олохтоокторугар дирин өйдөбүннүүту огогон, күн баччаныга дээрин көрө-истээ сыйдальларыгар дирининк мактанина. Стела турар ытык сирэг Чурапчыттан илдээтийг буордара күтүүнин...

Александра Попова, Толой нэннилизгийн дынахаттын сошиялтын үзүүнгүү: "Быйыл Хоту Конорултуу 80 сыйланан улус дэлэгэссийтээр киэрэн, Кэбээйи улууун гар үзүүлбигит. Бийнги Төлөй бүтүүтэй ус колхус Кэбээйи оройонуттар баан, Синтээ туун, хас даацан сирион арахсан, угустэрэ онно хоргуйлан олон, марахан олон олорон, 100-тэн төхөн киийгит Кэбээйи сирийн-үүтгэр хвалбыттар. Ол дынмутун юрийтсон, олорбут сирийн-үүтгэрн коро-истээ сыйдльбыт. Бэйм тереплүүт нийм Толстоухова (Максимова) Марфа Николаевна биралтынан уонна ийзлэх ажтынаан бу Кэбээйи улууунтар-үүтгэрлийгэйттар. Ийтэ айаннаан ижн, баржаа хоргуйлан олохтөөбүт, ону азра ханна эрэ таааран кинстэйтэр динр этэ. Аяларын кытари Синтээ тийнбүттээр эзэрн, ол күфүн аялара эмэх хоргуйлан олбүт. Онно сыйдльбыт кырдаастандар юлснинээрин, аялара түүн олон хадлахтаасыт, хөөннүүттэй уоллаахаа кынна түрэн колбигтэр дин актыалар. Дын комитүнэн биралтынан тоннан юзэн, Холбоо, Болтуур дэдмомуугар ишнүүлэн, киши-хара буолан, бийнги ийгэйт Толстоухов Николай Николаевич дин

аялбытыгар эргэ тахсан, уон облонон, Дьюроой нийз аяланы ылан, 77 саалыгар бу дойддуттан куроммитэй. Быраатга эмээ ыал буолан, ус кыстынан. Ус Алдан Бородонутар ор сиылларга бытовой кимбинээт начаалынныгынан улээсэн, бу орто дойддуттан барьга. Бийнги киннээр салтгыр оболоро, хос сиенэрэ злобхийт. Дынмутун мэлдэн өйдүү-санын сыйдльбыт. Киннээрн юрийтсон тореобут Нуукулукуларын алайынтан терүт буордарын аялан күтүүбүт.

Анастасия Абрамова-Емельянова: "Мин нийм барахсан 10 саастаах кыннын, 4 саастаах уолун илдээ, ону аялан, 8 ыдаах хат сыйдлын бараахтавыт. Ол тийнэн оболоммут, уолун Степа динэйтэй. Аара баан ижн, Хатырык Хомоо улахан кынна эмиссийн мэлдэн елен хайлар. Киннэ сэргээ эмэхсийнээж обонньор аялдлор. Киннээрн барьлагын биэр иялгээж комодилор: кырдаастандары алдара, төрөн үеэс сыйтыаран компуттэр. Онтон ол Хатырык Хомоотон уол оболоммута эмээ биэр ый буолан баан, уутгүй бүтэн олохтогур. Аялбыт Нам Салбаныгар куранынан сибээстээн оттуу, сүйнү каре тийнэн баан, үргүлдүү фронгын ынчыллан баар. "Урал МАЗ" собуукаа түерт сыл сулууслаан баар ижлээр. Ол ижлэйт кынна уонна төрөхтэй оюото суюк буолбутарын истэн, улаханын харастар. Ол юннитэн икк

кынс оболоммуттар, ол албут ус кынс юннитэн син биэр мазынин тердүс настаа дин аялтавыт эбигт. Оннук хомоюн, оннук юрийтсон... Ийэм Абрамова Прасковья Дмитриевна дин этэ, аялбыт Абрамов Николай Харлампьевич. Ити киннээр Толой нэннилизгийн "Калинин" аятынан колхуостар".

Анастасия Парфенова (Аммосова): "Күүс оттүнэн Хоту Конорултуу, кырдаастандарын, суюстахаа дынаал эбигт. Бийнги колуону, Хоту Конорултуу кыттылахтарын овдогорутан бу макан араана бүтэрбигт буолуу. Онон дэлэгэссибигэйтэй киэрэн колбигтэй олуун дин үерэбии уонна долгуулбай. Бэйм 70 славпар чугаанын, дынум олорбут сирийн дээ корум динэмийн уонна ыччагтарга юлснан дин саныбын. Конорултуутэй мин дынум 1942 сыйлаахаа улахан дын юргэн Таас Тумуска тийнбүттэр. Онно турдуу сообс бийнги аялбыт, очнолорио 40-чага энгин буолуу, муннустаа туун, ус балаадын тутаа охсубуттар, онно үс-түорт бэрэбийнин ууран истэктэрийн авын дыхталлар барахсаттар бааралынан сыйванын кыннинка дынзээрин оностохтобуттар. Очнолорго бобуулаахаа буолан улаханын ким давжны юлснээ бэйтэй. Бу 1985-1990 сыйлартан сажаланн билиниз. Ийгэйт кыра да эрдэхтитин улаханын юлснээ бэйтэй. Кинн биряата Союз Хайдаа давжинт эстэрийнгэр

үзүүлэбигт, ол эбээр бишгийн мин ойлаажурбай. Сангара шахтадаа үзүүлэбигт эбигт. Онтон аялттара нийтэрийнээж олорбуттар, кыра кыннын түүхийн эбигт, ол кынна бэйзтигээр сыйдлыбыт. Дын влүүтүн улаханын юлснээ бэйтэй. Аялбыт Абрамов Николай Харлампьевич. Ити киннээр Толой нэннилизгийн "Калинин" аятынан колхуостар".

1943 сыйлаахаа сэргийг баар, Чита да тийнэн, 1946 сыйлаа динэри оююн үзүүлэв. Ийгэйт барахсан дыонун батынан тийнэн, иккис Хомустахаа олжусуяар, колхустахаа читинэн буолаллар. Абигэйт 1946 сыйлаахаа тийнэн юлээ, бийнгийн онгон булаттыр. Онно син 10-ча сыйл олорбут, мин ус саастахлар, Иван Ильич Сандов дин Мугудайга сурдзах учугийг солгос бэрэсээдээзээ баар этх олжлон, аялбын тутууга маастар байынтынан дойддугутгар тоннанэрэн, бийнгийн барыбытын обустаах сыарваа, минин беалынайга, хас да күн айаннаан дойддугутгар Мээндийнээж тийнэн. Онтон ылаа бу Төлөйтон Мугудайга олохсуйлан олорбут".

Дэлэгэсийн салтын, уулас туттар кийнгэ Афанасий Мунхалов торообут Эргэ Токой учаастагар турар стелээ баатир ууран хаалшарда. Манна Улуу Кынны 75 сыйлыгар чураачылар олох олорбут Эргэ Токой учаастагтарыгар Синтэ нэннилизгийн "Чуорианчык" унубаан юлэхтийн бэйзобуунуук болижин туруорбуттар. Бу түүнан байрайыак салайзатыта Татьяна Новгородова сиблийн юлснээ. Ийнэн киэрэ Синтэ олжтоох дынаалтатын муниципалитетын салатыгар юүс оттүнэн Хоту Конорултуу тиймэтигээр төгүрүк оствуул тэрилини, манна ылдлыгтар Семен Лавров, Чурапчы Хоту Конорултуутын түүнчлүн устуурчын магнайтэй тэрийзочин хөмүйбүт матырываалларын бывистапкын кордулэр.

Дэлэгэсийн салтын Сангара бөнүөлэгэр үзүүлэбигт, Таас Тумуска аятынныра бываланынтар. Кэбээйи улууун дынаалтатын бэйзин оттүнэн күүстэхэй олорбуттар, кыра кыннын түүхийн эбигт, ол кынна бэйзтигээр сыйдлыбыт. Дын влүүтүн улаханын юлснээ бэйтэй. Аялбыт Абрамов Николай Харлампьевич. Ити киннээр Толой нэннилизгийн "Калинин" аятынан колхуостар".

Кытатык кылангар ырынчын, Түнээрн шаалтагар дүүнчагар, Сарыалын компанийн күнтагаа Аймагар сир-бийдүү үрдүүгэн.

Биш ытыс Нийз буор оботтуу Тореобут түүхэбүтгэж аялан, Кэристийн багасгын түүхэгэн. Уоскуунг, ал сырдык күнтагаа.

Сони ЖЕНДРИНСКЙ,

УСПОРТ

ХАТЫЛЫ НЭҮИЛИЭГИТТЭН КӨНҮЛ ТУСТУУГА БАСТАКЫ ССРС УСПУОРДУН МААСТАРА

Тустуук Семен Федоровы коруутэрбии эрэ ордообүтэ Мэрг Хайгас улууун Тонгулутгэр конул тустууга Николай Тарсакий бирийнгэр хамаанданан уонна бинрдилээн курхтэнингэ кыттар быраабы ылар ишин, илии энгэр зонатын турнирыгар бэрт тахсылаахтык тустуубутун ойдүү туфбии.

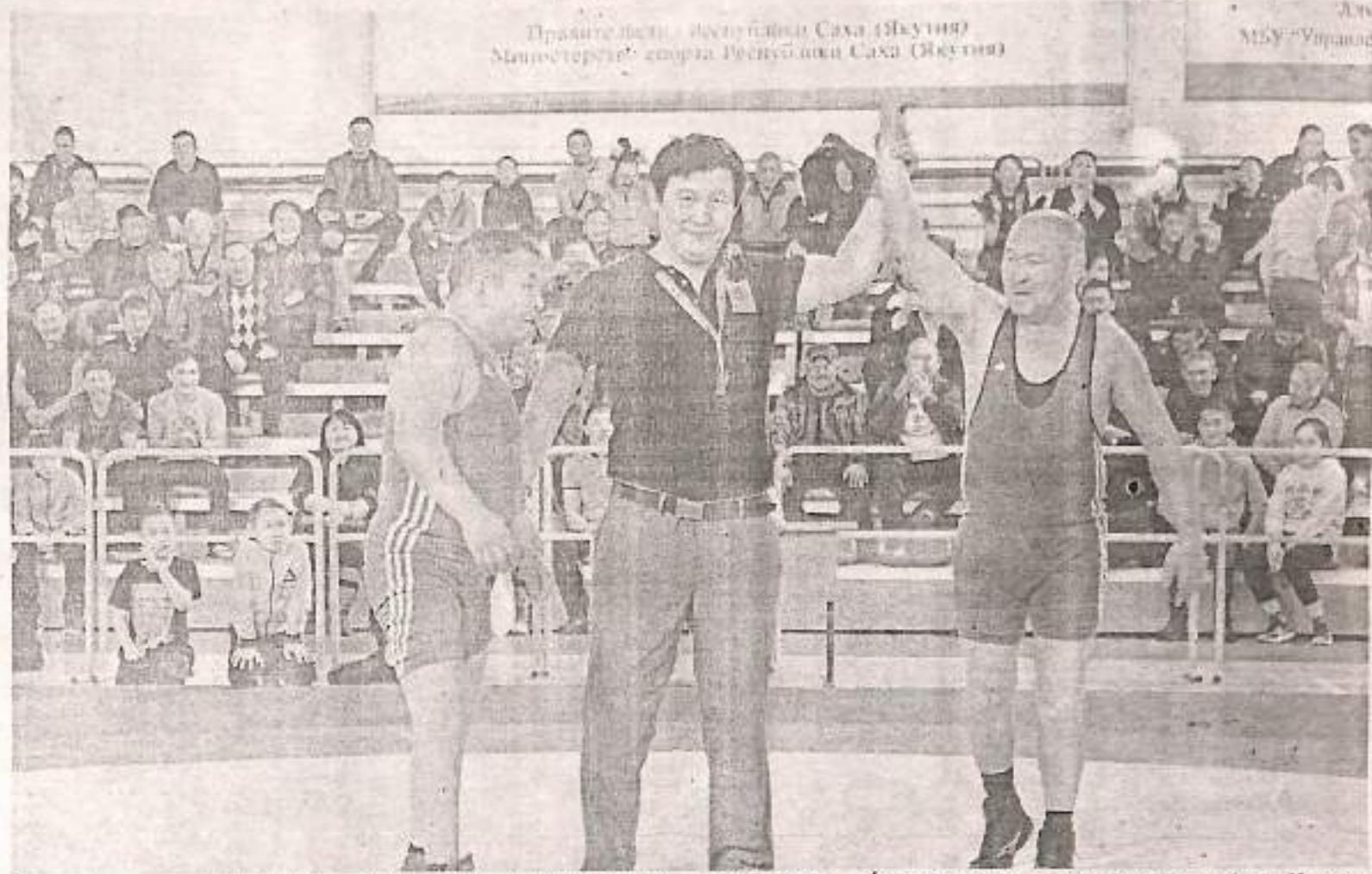
Очноморго ереспүүбүлүкөө оруу ишии энгэрнээбүт, кини, бүлүү, хотуу зоназарга араксан курхтэнингэр мынтыланчлара. Зин хас бинрдии майланын даан бийс бастакы мисстээж кириллитеттэр, сайнин Николай Тарсакий бирийнгэр хамаанданан уонна бинрдилээн курхтэнин финалыгар кытталчара.

1992 сүнд, Тонгулутгэрт успорт саала ортолугар тустар кобур тээгэммет. Бү оруу ишии энгэрнээбүт зона тустуутун курхтэнингэ. Очноморго бү бинр нитрэгийнэй, ынылаах-халымаах турнир буудара. Болижэмжтэй блокноттуйын коробул. Курхтэнингэ Чурапчы, Мэрг Хайгас, Таатта, Томто. Уус Алдан, Амма орбуурнаныттан барыт хөлбоо 73 бөвжс күн корсубуттэр. Кинигэр ортолугар ССРС успуордун маастарчара Роман Цапандин, Сергей Степанов (Мэрг Хайгас), Анатолий Андреев (Чурапчы), Олимпийский оопишуулар кыттымызахтара Владимир Торговани, Артур Федоров уода, күүстөх бөвжстор балдар.

Сетору буудагт кобургэ 48 иштөө дээр ишаныннахтара Чурапчытан Семен Федоров иштээвэр. Кини утарталанахтынан оюулорго Сэбинээской Союус чомпүүйн Александер Строкаловский (Уус Алдан), бөвжстор иштээ күүрхт түсүүн кэбийнээр, үнэтээн тутуна салдан хаста да бирхалсын түмүнгэр Семен Федоров оопишуулан кыттарын ишн, этгүүтэй ишээр Строкаловский утарталбастаантаро чиниргэр че очуукоо түнэрэн, ветек кыттынын синиситэй. Онтон кыттеттанан бары утарталчыларын хотуталсан, финанс Саха АССР уонна ССРС успуордун маастара, РСФСР чомпүүйнээтийн буоронса призера, поруоттар ишки ардыларынаа Иван Ярыгин турнирын үргүү комүс пратея (1990-е). Дьюкууский куоракка мынтылыбыт "Кыннал комүс кур" дээр поруоттар ишки ардыларынаа турнир кыннылаада Сергей Степановы (Мэрг Хайгас) кыттыры көрсөр. Успорт саланы тогоруу мустубут корсугчлар

Онон Семен Федоров бү курхтэнингэ бэхжин бэлэнин, майытын-сигилтийн, дүлүүрүн ыспарсыман бийыгтынан тустууну энгэрээчинчлэгээ кордорон турар.

Саха омугу Аан дойдуга тийж суралырдаабыт конул тустуубут

Правительство Республики Саха (Якутия)
Министерство спорта Республики Саха (Якутия)

ДЭМ
МСУ "Уралполе"

Саха сирингэр тэнишлийтэх хайы-үүб 65 салын тулола. Бү салар устайларын тустуултарбыт саха норуутгар тустуулчыларга тохолоо умнудлубат түгнин, уорууну болжээчинчлэгээ буодлуул? Тохолоо уорбүүт этй. Одимынчарбыт Роман Дмитриев, Александр Иванов, Павел Пинигин кынныларынтан? Төв да салынчарбыт саллар-хонуктар аасыгчтарын ишии буодлубат курхтэнингэри бу баардын ойдүүбүт, олохут бинр кэрэ кынни курдук салынчыбыт.

Дмитрий Петрович Коркин тустуутун сектятынан Хатылы ишнүүгийн сириттэн-үүтүттэн бастакы колүөнэ тустуултар Сидор Попов, Николай Соловьев, Виктор Кравченко төрөнчүүсөн, үүнэн тахсыбыттара.

Семен Андрианович Федоров оюу саала Чурапчы орбуунон Хатылы ишнүүгийн эвслэгч, ишии улаапыта. Кини бэйэтэ Мугудай ишнүүгийн Федоровтар дээр кэрэгээг бастакы оюонон 1965 саллааха тохсунуу 9 күнүүгээр күн сирин карбут. Абжат Андриан Николаевич Федоров төрөвбүт төрүт сирэ-Мыралы. Дьюннор кыншилжээрийн Андриан эндрэгээр бэйэтгэлээ кынан киби эбтэ. Бастакы колүөнэ авырьбыт тустууга, бодонт-салагт, орто ыланынаахтарга 87 күнүүгээр конул тустууга ереспүүбүлүүсээ тогтолцох чомпүүйн Максим Николаевич Сибиряков аймак удыуфадара эбтэ. Ийтэ Сынаг изнинэгийн Борс участайттэн тогтолцох Сивцева Татьяна Николаевна, тустуук уолаттарга конул тустууга сахалартан бастакы РСФСР 1964 саллаахы чомпүүйн Николай Сивцев бийргэ төрөвбүт буолар. Онон Семен Федоров ишки этгүүтэн кынан дөннөр удыуфадара.

Үеэз этишилбийн курдук Сеня оюу саала Хатылы изнинэгээр Харбали бөнүэлэгээр шашыта. Оюу салдан сүүрүүлэх-хотуулж ооннууну себүүлүр буолбут, конул тустуунан бэйнэ кылажсан тустуу секциягар сибадаабыт. Ол ишнэг Минскээдээ үрдүүкүү физкультурунай уорбүт бүтээж ССРС успуордун

дун маастара, Дмитрий Коркин ишнүүгийн Афанасий Георгиевич Габышев үзүүлэв ылбиг, тустуу бийдэбүлүн, бастакы хардышларын оноо онгорбута. Кэллин тирэгэвэр, Дириж бөнүэлэгиттэн тортуутэх Дьюкуускийдайын педагогическая училище физкультурунай салтатын түмүүтэбүт, Саха АССР үтүүлэх тирэгээдээ Михаил Егорович Захаров ишнүүгийн салтатын түмүүтэбүт, ССРС успуордун маастара Гаврил Дмитриев үзэлээбүт. Оюулор ереспүүбүлүүтээзи уорзоччычилор курхтэнинээр гэр мисстэхэспиттэр.

Сеня 9-е кылааса Чурапчытада оюу ыспартынынай ишнүүгийн эскуолатыгар уорзун ылбиг. Манина кинини үрдүүк уорхтэх, ереспүүбүлүүсээ тирэгээдээ Роман Неустроев, Семен Макаров, Семен Морфулов тустуу мындырьыгар, элбэг албастарыгар уорзинтэр.

1982 саллааха саса үрээний эксэмпээсээр синтгийнээтийн туттаран, Чурапчытада оюу ыспартынынай ишнүүгийн эскуолатын бүтээгдэхин түнүнан синий-хотуу аттестатын ылбигта. Үрээн-көтөн олох клюг вартигэр үзтээмжтэй. Семен салгыны Сэбинээсээ гармын юккэгээр суулуслаа ынтынан, ишки салтатын төлөөн, үтүү суювастахтын суулуслаан калын, Хабаровской даавын физкультурунай үнүүстүүт үстүүдүүн.

Үрээндээ уонна аармийндаа суулуслаа ынтийнээр да дээрэгийн тохтолтотою, 1987, 1988, 1989 саллааха зүйлж курхтэнээлээр аймалан тустуулалбайга, ол курдук Красноярскайга ынтынан байгаадыг Котельников аятанан, Хабаровской куорака Хабаров аялчарынан маастар нуурмалаах бүтүн Сибирьтада турнирдэр кыннылаахтара буолан, успуорт маастарын нуурмалаан толторгообуута. Бийсэгийн түеңүүз "ССРС успуордун маастара" динэ бэлэг-ничээстэхэстик илвимжтэй.

Чурапчы улууун Хатылы изнинэгиттэн конул тустууга манайтадаан ССРС успуордун

маастара атын ылбигта. Игнитэн салтны иккүү тогут Ильи Унук зонатыгар мисстэлээр. РСФСР "Трудовые резервы" ыспартынынай уолсастыбайлар курхтэнээртэй Нальчик уонна Грозной куорттарга тийжин чомпүүйн үрдүүк атын ылбигтэй.

1989 саллааха абынайах ахсамынх норуоттар РСФСР чомпүүбүлүүтэй ишнээр бүрээт Айеев кэнэгээтийн иккис мисстэ буолар. Комсомольск-на-Амуре куорака мынтылыбыт Хабаровской кыраад самбо тустууга чомпүүйн үрдүүк буолар.

Бэлэрйт курдук Семен Николай Тарсакий бирийнгэр ереспүүбүлүүсээ хамаанданан уонна бинрдилээн курхтэнитин хасдаа тогулзах энэ призера. Чурапчытада атын ереспүүбүлүүсээ, хамаанданан Кубогар. Чурапчы-Таатта табарыстын курхтэнээртэй чизэгэхтийн комүүсөн, төйүү күүнүүн буолбута. Абынайах да саллаахаа бэлэрэнээр курхтэнээртэй кыттыны ызара.

Семен Федоров 2000-2005 саллааха Чурапчытада физкультура уонна успуорт үнүүстүүт үрээн-көтөн бүтээгдэхин. Оюулоруу кыттын Хатылыга угус салуул тустуу оболорго тирэгээрийн үзэлээтэй. 1994 саллааха бинр дойдугаааа Хатылы кынан Людмила Байналын дөлжорон холбоон ылбигтэй тар. Ус оюу охтор, оболоро билгигин улаатан бэйзээр туслаа ылд дён. Людмила Егоровна уонна Семен Андрианович Федоровтар ылд эбтэ, энээдээ буолан, Хатылыга бэр-баччы олородзор. Федоровтар дээр кэрэгээнидээр бары уччагийн, дорубуйын бааралбай. Семен Андрианович үзүүлэвчийн хамаанданын, үтүү майынчын ыччака бастын холобур буолар.

Былжын КУОРКУН, ул, успуорт бэлэрэн, РФ сургуульчилгээний Сибирьн чиниз,

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Юбилейный

Передовые технологии совершенствуют алмазодобычу

Как связаны добыча алмазов и ИКТ? Удивляясь здесь нечemu, ведь, информация – это главное в любом деле. С помощью компьютерных информационных систем она собирается, хранится и обрабатывается в цифровом виде. На основе ее анализа принимаются решения, развивается производство.

Сегодня новейшие цифровые ИТ-сервисы в АЛРОСА охватывают все направления ее деятельности от геологии, производства, снабжения и сбыта до организации работы всех вспомогательных служб. За последние несколько лет запущено более 100 таких проектов по разработке, эксплуатации систем, их поддержке и развитию.

Директор Айхальского горно-обогатительного комбината (АГОК) АЛРОСА Евгений Денисов рассказал, как новые технологии изменили работу его предприятия.

Запуск системы «КОБУС»:

– Евгений Владимирович, мы знаем, что вы внедрили автоматизированную информационную систему «Кобус» у себя на предприятии. Расскажите о ней, пожалуйста.

– Да, действительно, в этом году в карьере «Юбилейный» АГОК мы начинаем запуск автоматизированной системы сбора данных с буровых станков «КОБУС», ведутся пусконаладочные работы. Система позволит нам создать обширную и объективную компьютерную базу данных о бурении. Это очень важный для горного производства процесс, в нашей работе альтернативы буровзрывным работам на карьерах нет.

По своей сути, «Кобус» – это целый программный информационно-аналитический комплекс, который собирает данные о свойствах горных пород, анализирует их и тут же предлагает варианты производственных решений. Комплекс позволяет в условиях высокой интенсивности буровзрывных работ на карьере обеспечивать оперативность, многовариантность и возможность выбора единственного правильного решения их выполнения. Мы насыщаем на его эксплуатацию очень большие надежды. Так что уже в этом году мы обязательно

запустим его сразу на семи буровых установках.

Но у нас есть и другие автоматизированные цифровые системы, которые мы уже достаточно успешно применяем на производстве.

Новые сепараторы для «невидимых» алмазов

– Мы знаем, что в АЛРОСА сегодня благодаря новым цифровым технологиям усовершенствован поиск уникальных алмазов. Расскажите об этом более подробно.

– Технология поиска алмазов с применением рентгеновских лучей используется еще с 60-х годов. Это метод обогащения алмазосодержащей руды с использованием люминесценции или, в данном случае, свойства минералов светиться. Метод доказал свою эффективность, а главное экологическую безопасность. Применяя его, мы используем специальное оборудование – сепараторы. Но, к примеру, есть уникальные по своей чистоте и прозрачности алмазы типа 2A. Они почти не содержат азота, поэтому являются малыми или несветящимися, вот почему традиционные сепараторы не умеют их извлекать.

Все эти годы мы работали над решением этой проблемы и сегодня переходим на эксплуатацию сепараторов нового поколения с модернизированным программным обеспечением. Благодаря применению высокоточной аналого-цифровой системы регистрации свойств различных минералов в горной породе, алмазы типа 2A и распознаются, и извлекаются. Тем самым резко повышается выход товарной продукции, если можно так определить этот процесс. Сегодня у нас установлено пять таких сепараторов. Отмету их надежность и эффективность, а также высокую производительность.

Центры управления и коммуникация с персоналом

– Как управлять передовыми технологиями передовыми технологиями?

– С помощью созданных Центров управления операциями. Чтобы повысить качество планирования, оперативность и эффективность принятых решений мы создали два таких центра на основе прежних диспетчерских служб рудника «Айхаль» и бывшей диспетчерской службы АГОКа. Отличие в том, что в новых центрах используется программное обеспечение. С его помощью осуществляется автоматизированный сбор информации о состоянии производства в режиме реального времени. Кроме того, этот инструмент позволяет нам оперативно управлять всем производственным

процессом от буровзрывных работ до обогащения горной руды и обеспечения чистоты микро-климатов в кабинах транспорта. К примеру, Центры обрабатывают постоянно поступающую информацию о состоянии техники, ее эксплуатации, неисправностях. Этими возможностями пользуются наши диспетчеры при распределении автотранспорта по пунктам разгрузки с учетом требований к качеству руды и т.д.

Кроме систем, поставляющих эту информацию, мы используем информационную систему беспроводного мониторинга, с помощью датчиков которой проводим дистанционные замеры уровня воды на гидротехнических сооружениях. Цифровые данные поступают и накапливаются на сервере, это позволяет производить анализ состояния гидрооборужений в любой момент, исключает человеческий фактор при замерах, также снижает затраты физического труда, тем самым, обеспечивают безопасность производства. И эта система также в режиме реального времени поставляет информацию через наши Центры.

Так что служебных систем много, все они обеспечивают заданный режим производственных процессов на ГОКе через Центры управления операциями.

«Оптимальное время»

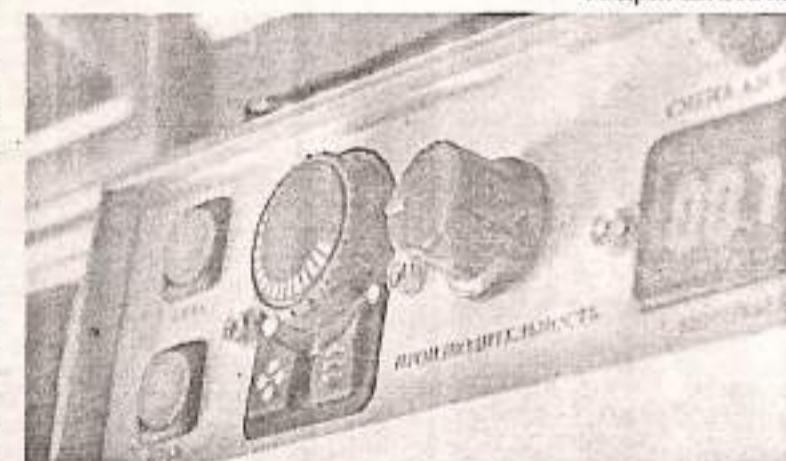
– Вы сказали, что внедрение новых технологий в производство исключают человеческий фактор. Может ли это означать, что физический труд будет

замещаться информационными технологиями?

– Использование всех этих цифровых инструментов дает нам возможность не только в разы повысить быстродействие, но и увеличить эффективность нашей работы, а без специалистов этого добиться будет сложно. Необходим постоянный анализ существующих проблем, расчет рисков и экономического эффекта. Тут нужен живой интеллект. Это постоянная работа по решению проблем, генерации новых идей, которые предлагают наши сотрудники. От их волености в процессе напрямую зависит исход внедрения любого инновационного решения.

Я бы сказал, что наша основная задача – это повысить производительность за счет более эффективного использования имеющихся ресурсов. Расскажу на конкретном примере. Известно, что плановый «страг» производительности это простой. Чтобы сократить их, сначала наши специалисты проанализировали ход таких плановых работ, как остановка фабрики, подготовка оборудования к ремонту и сам ремонт. На этой основе предложили синхронизировать время остановки фабрики и начала ремонтов. Только одно это позволило увеличить время работы фабрики в среднем на 3–4 часа. И повысить эффективность работы ремонтных бригад на 10–30%. Считаю, это и есть свидетельство тому, что без участия человека наше производство невозможно.

Андрей ШИЛОВ,

КЭРИЭСТЭБИЛ

Сүрэхпүтгэр мэлдүй илдээ сүлдьиахпүт

Бийнги күн күбәй ийзбиг, эбэйт, хос эбэйт Ваенчева Варвара Дмитриевнын күн сириттэй сүтэрбийнит атырдах 17 күнүүр бинр сыйын туслар.

Варвара Дмитриевна 1932с. бэс ыйын 16 күнүүр Чурапчы оройонуун Толой ижилийнгөр торообут.

Одоо саян Чурапчыга сут-курант ынчарылан, күнч аттуулан Хоту Көвөрүллүүгү тубөөн, Кэбээтиг бараг, олох ынчарыланын, эрэйн ийзгүүнээн билбайтэр.

1952 -1956 с. ЯФАШ уорзин бүтэрээ, Иван Петровичтын ыал буолан, Олооги, Горийн оройонунарыгар улзээбийтэр. 1961 сильлаахха Чурапчыга катэн, оройонунары балыныацаа Одоо сулууспатытар, СЭС-ж, оскуола биеэзринийн, тэрийн-методический кабинет истиглийнгүйн улзээбийт. Улзанир сыйларыгар элбэг оюону анат медицинской уорзээ ынчалсан, билгитин кийнэр үзүүнт буолан махтанаандар.

Айлыцгаттан айларылаах эмчил ичилэх болсар эт. Кини улзээт мэлдүй хайлбайтуу сыйлаара, атыгтарга холобур буолара. Улзанир сийнинийн ийнин «ССРС» доруубуяа харыстыбылын түйгүнүү, «Кылбизниээж үзүүн ийн», «уудаа бэлэрээн» болсигизит наваралланамыга.

1972-1978 с. уулас Диахталларын комитэтин салайлан улзээбийт, оройонуун элбэг утго дынчынан кийлэрбийтэр. Ореспүүбүлүүс Дыхталларын б. съестэрин делегата буолан кыттыныын ылбайтаа. Сахалын тагайын олохко кийноринэ үмнүүлүбтэй кылалын кийлэрзэн, үзээспитгэлтэн уорзит.

Варвара Дмитриевна – Чурапчы бинр бастын учиастыбанийн, олохко актыбыннын позиционаах, оройоннага мединийн сайдынтыгар үтүс үзүүн кобулзоччи, 60-70-80-нус сильлаахха сайдыннарыбыт, тэрийнбийт бинр тарбахаа багтнайр Чурапчы ижилийнгүй ытагынанар далбар хотуна.

Төнө да саңыраар, мэлдүй көрсөн көржинир, утгас таралын, сэргэх майнылаах эт. Хас бишршин окоо - маска, сиргэ - уокса, айылцаа, торуттэрбигээр сыйынан оро тутаа. Кэлин Дьюкуускайга да олордор дойдтуун, Чурапчыны, улзээбийт балынынтын улзагрийн бүлэс, исти олороро.

Ийзбийт олбоо, аата сийнэригээр, хос сийнэригээр үтүү холобур буолан тийнинээ, дынлоох олохко угуйуоба, үзэтийнээ.

Самынбийт, таптынбийт, сурхпүтгэр мэлдүй илдээ сильлаах.

Оюлоро, сийнэри, хос сийнэри.

Өйдүү-санны сүлдьиахпүт

Күнчүү кийнбийт, танталлаах көргөнин, эбэйт, эзбийт, убайбийт, күтүүпүтүт, дохорбүт, Чурапчы ижилийнгүйн олохтоою, сэрийн сыйларын оютоо, улзээбийт. «Улз Кыныл Знамята» уордьан кавалера, Саха АССР Урдуку Сүйнтийн президиумун грамотатын ханаайына Сергеев Савва Петрович бу дыл аттардах ыйын 16 күнүүр эмиске сурэдлийн шалдаа олохтон тураабытаа I сыйны туслар.

Бийнги күнчүү аябыйт Сергеев Савва Петрович 1941 сильлаахха сүйнтийн 29 күнүүр Алексеевской оройонуун гар, Тынашы ижилийнгүйн Даафа Амматыгар Түйэр Хайя анынгар Полускиниар дынч көргөнэригээр торообут. Аяа дойдүү сэрийн сайдынан, эзбийх кыра оюлоох мэл хайдах ынанан, тийнүүтэй үзүүлэлтийрээ буолтаа? Ол ийн Полускиниар дынч көргөн Кыныл Знамята ижилийнгүйн хөөрөг тахсандырыгар бийнги аябыйтын, эзбийтийн Сергеевтэй лынж көргөнэригээр нийтийг халлазырттар. 1950-1955 сильлаахха Мышылдаа замалынай оскуолаа, онгон орто оскуолаа уорзин. Салтын 1958 сильлаахха 21 съезд замын колхусоса рабочийнан үзүүлэлт. 1962 сильлаахха Субурууский сопхуус дырнэксийтээ Дьюкууский курунга автоскоуолаа суюнтар направленистин бүрэн, уорзтээр ыншият. Бу салта автоскоуолаа бүтэрээ, Субурууский сопхууса суюнтарын үзүүн сайдын.

1967 сильлаахха байылаабыт идтийн Ташта улзуун гар метеоритийн станцияа суюнтарын үзүүлэлт. 1969-2000с. бинр тэрийтээр Чурапчытыаа «Межжилхозстройтаг» суюнтарын бийнээсээдээ тахсандын таңынчлахтын үзүүлэлт. Чурапчыга элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, сильгэ 4 тийнччинаа кубу таңынчлахтын, бинрэг үзүүлэлтэй үзүүлэхийтэй. Чурапчытыаа элбэг тутуулар, объектар, дынгилэр-үхтээр тутуулалларыгар, түүнчлийн - кунустэри үзүүлэлт, тутуу митырын алларын таңан, оройонумут сайдынтыгар бэлтгийн ишлэгийн кийлэрсийтэй. Аябыйт астарынан, тааттан бэлээмийнмит деловий мастеры күнгээ иккүүнчтэй ынчанан, с